

Een buitendijkse herberg aan de dijk nr. 43

Hoe je uit archieven de historie van een verdwenen pand en haar bewoners kunt achterhalen

In oktober 2003 bracht Alterra (voorheen bekend als Stichting Bodemkartering – Stiboka) rapport uit van onderzoek, wat zij in opdracht van het toenmalige Polderdistrict Betuwe had uitgevoerd.

Aanleiding voor het onderzoek was de voorgenomen rivierdijkverzwaring. De opdracht omvatte archeologisch, bodemkundig en historisch - geografisch onderzoek.

In het rapport wordt aangegeven dat bij het archeologisch onderzoek restanten van een gebouw werden aangetroffen in de dijk ter hoogte van de op-/afrit Molenstraat. Kadastraal materiaal, aangeleverd door Robert Melchers, gaf aan dat het gebouw in 1832 in gebruik was als herberg van Jacobus Lange. Dit feit was de aanleiding tot een diepgravender onderzoek naar Jacobus Lange en zijn herberg aan (oorspronkelijk de buitendijkse zijde van) de Angerense dijk.

Het navolgende is één-op-één overgenomen uit het Alterra-rapport.

Jacobus Lange, zijn familie en zijn schoonfamilie

Jacobus Lange werd geboren op 16 februari 1784 in Asperden¹, een klein dorpje onder de rook van Goch (Dld), als zoon van Christian Lange, landbouwer, en Charlotta Kerrin. Rond 1791 werd er in het gezin nog een dochter geboren. De familie Lange woonde toen in Pfalzdorf, eveneens bij Goch gelegen². Haar ouders gaven haar de naam Helena, en ze kreeg als roepnaam Lene mee. Over haar hebben we het later nog. Waarom Jacobus naar Angeren kwam, weten we niet. Hij moet er vóór 1810 zijn komen wonen.

Hij huwde op 22 augustus van dat jaar met Willemina Hendriks, die meer dan 20 jaren ouder was dan hij. Ze werd rond 1761 te Angeren geboren³. Willemina's ouders waren Willem Hendriks en Catharina Knoppert. Zij huwden op 14 mei 1759 in de hervormde kerk te Angeren. Uit het huwelijk werden meerdere kinderen geboren, van wie Willemina één van de oudste was. Na de dood van haar vader kreeg haar moeder rond 1775 een relatie met een zekere Anton Gerritsen uit Angeren. Uit deze relatie werd op 3 april 1776 te Angeren een kind geboren. Het meisje werd gedoopt als Hendrina Willemina, maar vermoedelijk komen we haar later in de bronnen tegen onder de naam Johanna⁴. De relatie tussen Anton Gerritsen en Catharina Knoppert liep na enkele jaren om onbekende redenen af. Op zondag 11 augustus 1782 huwde Catharina Knoppert te Angeren met de ongeveer 40 jaar oude Hermanus Hasenakker uit Overloon (N.B.). Hun huwelijk bleef kinderloos.

Hoe Jacobus aan zijn herberg kwam...

De oudste vermelding van het café stamt voor zover nu bekend is, van 3 september 1790. In dat jaar vond de aanbesteding van de dijkverzwaring plaats "ten huijssen van Manus Hasenakker"⁵. Aangezien dit soort bijeenkomsten vaak in cafés plaatsvond, kan het niet anders dan dat de herberg aan de dijk werd bedoeld. De oudste, duidelijke omschrijving van het huis aan de dijk vinden we in een bestek voor de dijkverzwaring van 1803: "Bij paal no 7 staande bij dijkpost no 85 komt het merk der verhooging en verzwaring aan de binnen en buitenzijden van den dijk, voor het huis van Herm. Haazenakker"⁶.

¹ Gelders Archief, Nieuw Archief Bemmelen, inventarisnr. 849, bevolkingsregister 1825; overlijdensregister Bemmelen 1837, akte 49

² Gelders Archief, Huwelijksbijlagen Bemmelen 1843, akte 21, ingevoegde overlijdensakte Helena Lange

³ Gelders Archief, Nieuw Archief Bemmelen, inventarisnr. 849, bevolkingsregister 1825

⁴ Bij haar dood wordt Johanna Gerritsen gezegd een dochter te zijn van Anton Gerritsen en Catharina Knoppert; bovendien moet ze aantoonbaar een (half)zus zijn van Willemina Hendriks, en in 1776 geboren zijn. Een andere conclusie dan dat Hendrina Willemina en Johanna identiek aan elkaar zijn, valt derhalve nauwelijks te trekken.

⁵ A.P.O., inv. nr. 1276

⁶ A.P.O., 1400-1838 inv. nr 2362

Uit het feit dat er in dit stuk over een lengte van 48 voeten, ongeveer 14,5 meter, een muurtje voor het huis moet komen, kunnen we opmaken dat het pand minimaal 14,5 meter lang moet zijn geweest.

Alb. 15 Verpondingskaart uit 1810 met de herberg van Herman Hasenakker.

Een volgende, duidelijke bron voor het bestaan van de herberg stamt uit 1810. Het gebouw is dan te zien op de verpondingskaart van Angeren. Omdat het bijbehorende verpondingsregister verloren is gegaan, kennen we de eigenaar uit dat jaar helaas niet. Gezien de gegevens uit eerdere jaren mogen we er echter van uitgaan, dat Hermanus Hasenakker de eigenaar en uitbater van het café is.

Aangezien op de kaart van Van Geelkercken uit 1652 geen huis aan de buitenzijde van de dijk wordt afgebeeld, kunnen we een heel ruwe schatting geven van een bouwjaar tussen 1652 en 1790. Het archeologisch onderzoek wijst op een bouwjaar halverwege of in de tweede helft van de 18e eeuw, gezien de aardewerkvondsten.

Hermanus Hasenakker bezat de herberg dus al in 1790. Hij was acht jaar daarvoor gehuwd met Catharina Knoppert. Hermanus kwam zelf uit Overloon en zal dus geen goederen te Angeren ingebracht hebben in de gemeenschap van goederen bij het huwelijk. Dat betekent dus dat Hermanus de herberg tussen 1782 en 1790 heeft gekocht, of dat deze herberg door Catharina Knoppert in de boedel werd ingebracht. In dat laatste geval zal zij voorheen de herberg samen met haar eerste man Willem Hendriks hebben uitgebaat.

Op 22 januari 1823 overleed Hermanus Hasenakker te Angeren, ruim 80 jaren oud, en weduwnaar van Catharina Knoppert⁷. Zijn nalatenschap⁸ bevatte onder meer "de helft⁹ van een huis, nr. 43 en hof, groot in het geheel acht en twintig roeden, aan den dijk bij de kerk te Angeren gelegen, begroot op f 450,=". In deze memorie van successie¹⁰ worden een aantal openstaande schulden beschreven. Hieruit blijkt zonneklaar dat we te maken hebben met een horecagelegenheid:

- Aan Mos te Nijmegen voor geleverde sterke dranken 1821, f 115,=
- Aan de Loosen Ketelaar te Arnhem voor leverantie van wijn 1821, f 59,80
- Aan den brouwer Huberts te Huissen voor bier in 1822, f 9,=

(...^{Nb.1}) Hendriks, gehuwd met Jacobus Lange en Johanna Gerritsen (1776-1849), gehuwd met Antonij Vink (1772-1847). Jacobus Lange blijkt op dat moment nog timmerman te zijn. Zijn zwager Antonij Vink was schoolmeester te Angeren. De school stond tegenover de hervormde kerk van Angeren, zo'n 100 meter verwijderd van het café aan de dijk.

De memorie van successie van Hermanus Hasenakker vermeldt als huisnummer van de herberg nr. 43.

(...^{Nb.1}) Kennelijk is tijdens het scannen/digitaliseren van het rapport (door Alterra?) steeds de bovenste regel van elke bladzijde weggevallen.

⁷ Gelders Archief, Overlijdensregister Bemmelen 1823, akte 5; wanneer Catharina Knoppert overleed, hebben we niet kunnen achterhalen. Vermoedelijk was dat tussen 1810 en 1823.

⁸ Gelders Archief, Memories van Successie, Kantoor Elst, inventarisnr. 10, memorie 130

⁹ Omdat Hermanus Hasenakker en zijn vrouw in gemeenschap van goederen waren getrouwd, bestond de erfenis van Hermanus natuurlijk uit de helft. Feitelijk ging na het overlijden van de langstlevende pas het hele bezit over naar de erfgenamen.

¹⁰ De memorie van successie werd opgemaakt om de hoogte van de erfenis en dus de belasting die men schuldig was, te bepalen.

Volgens het bevolkingsregister woont Jacobus Lange in 1825 op dit adres; hij heeft dus kennelijk het pand geërfd. Ook de plaats die wordt aangegeven¹¹, komt volledig overeen met de locatie van Jacobus' herberg, zoals we die kennen uit het kadaster. Er bestaat dus geen twijfel over dat het in 1823 vermelde pand, het opgegraven gebouw onder de dijk is. Jacobus heeft zijn beroep als timmerman neergelegd, toen hij de herberg in handen kreeg. Vanaf 1825 komen we hem in alle bronnen tegen als herbergier of tapper.

Het café- en landbouwbedrijf

Jacobus Lange brouwde zijn bier vermoedelijk niet zelf. Een brouwketel nam veel plek in beslag, die zeker niet elke herbergier voor handen had. We mogen er dus vanuit gaan, dat hij het bier van elders haalde.

Daarvan getuigt ook nog de schuld van zijn schoonvader, die het in 1822 van brouwer Huberts in Huissen betrok¹². Jan Theodorus Huberts had een brouwerij in de binnenstad van Huissen, schuin tegenover de hervormde kerk. Deze brouwerij lag op de hoek van de Langestraat en de St. Huibertsgast. Die laatstgenoemde straat heet nu de Bruinstraat. Op de plaats van de brouwerij staat tegenwoordig de hervormde pastorie. Deze pastorie dateert van na de Tweede Wereldoorlog. Er bestaan daarnaast ook rekeningen van wijn en jenever, die Jacobus dus, net als zijn bier, elders haalde. Daaruit blijkt, dat hij zelf niets fabriceerde (niet legaal, althans). De jenever haalde hij in 1837 bij Mos te Nijmegen, waar zijn schoonvader eerder de sterke drank kocht. E. Roos uit Nijmegen leverde in datzelfde jaar de wijn¹³.

Naast het runnen van een café, moest Jacobus ook zorgen voor zijn eigen voedselproductie. Ten zuiden van zijn herberg had hij een perceel bouwland, kadastraal bekend als A 103, van ruim 95 are liggen. Dat perceel heette in de volksmond "de Morgen", omdat het ruim 1 morgen groot was¹⁴. Daarnaast pachtte Jacobus van de hervormde gemeente een perceel weiland voor f 28,= per jaar. Tegenover zijn café had hij een tuin met een schuur (kadastraal A 121 en A 122), ter grootte van ruim 20 are samen. Zijn veestapel bestond bij zijn dood uit een koe, een hokkeling en een varken.

Het huwelijk van Jacobus Lange en Willemina Hendriks bleef kinderloos. Dat is niet zo merkwaardig, als we bedenken dat Willemina bij hun huwelijk al tegen de 50 liep. Door het ontbreken van kinderen, was het noodzakelijk om hulp in huis te nemen.

De dienstknecht in huis zorgde voornamelijk voor werkzaamheden op het land, zoals het verbouwen van de gewassen. In 1825 was dat de toen 13-jarige Hendrik Martens. Deze jongen was afkomstig uit het geboortedorp van Jacobus Lange, Asperden. Mogelijk was hij familie. Hij bleef vermoedelijk in dienst tot de dood van het echtpaar Lange. In de memorie van successie¹⁵ van Jacobus, opgemaakt in 1837, wordt nog wel een Hendrik Korters genoemd die achterstallig knechtsloon tegoed heeft, maar vermoedelijk gaat het hier om dezelfde persoon, omdat er in het bevolkingsregister niet wordt gesproken over het vertrekken van Martens en het arriveren van Korters. Misschien was Martens een patroniem (Martinus' zoon) en Korters de echte achternaam.

(...^{Nb.1}) rooms-katholieke dame Elisabeth Bolk, 20 jaar oud en afkomstig uit Zevenaar. Toen zij in mei 1837 vertrok uit het gezin, kwam daar Theodora van de Sand, in dat jaar 24 jaar oud, voor in de plaats. Zij was afkomstig uit Huissen, en vervulde haar taken tot 1 mei 1838.

¹¹ "aan den dijk bij de kerk te Angeren"

¹² Gelders Archief, Memories van Successie, Kantoor Elst, inventarisnr. 10, memorie 130

¹³ Gelders Archief, Memories van Successie, Kantoor Elst, inventarisnr. ... (jaar 1837), memorie 282

¹⁴ Eén morgen was de oppervlakte aan grond die een boer in 1 ochtend kon ploegen, en voor dit gebied is dat ongeveer 86 are.

¹⁵ Gelders Archief, Memories van Successie, Kantoor Elst, inventarisnummer ... (jaar 1837), memorie 282

Jacobus' dood en zijn opvolging

Jacobus bereikte geen hoge leeftijd. Hij moet in de loop van 1837 ernstig ziek zijn geworden. Op 23 augustus 1837 maakte hij zijn testament op, 8 dagen voordat hij stierf. Hij heeft in de laatste weken nog veel geld uitgegeven aan dokterskosten. In zijn nalatenschap vinden we drie doktersrekeningen met een totale waarde van f 136,15; een heel bedrag voor die tijd!

Uit de memorie van successie blijkt overigens ook dat Willemina Hendriks niet kon schrijven. In plaats van haar naam zette ze een kruisje onder de akte. Neef en erfgenaam Hendrik Lange kon wel zijn naam schrijven. In de betreffende memorie worden de bezittingen van Jacobus als volgt omschreven:

- Een huis en tuintje aan den dijk te Angeren geschat f 700,=
- Eene schuur met een hoekje land circa 20 roeden groot in de nabijheid der vorigen perceels gelegen geschat op f 400,=
- Een perceel bouwland circa 85 roeden groot de Morgen genaamd mede onder Angeren gelegen, geschat op f 500,=
- Eenige weinige huismeubelen en huisraad aanwezig in het gemelde huis, geschat op f 150,=
- Een koe geschat op f 40,=
- Een hokkeling op f 12,=
- Een varken op f 20,=
- Aan contante penningen waren bij het overlijden aanwezig f 23,55
- Voorts had de overledene nog te pretenderen aan de weduwe Gijsbert Remie te Angeren f 76,=
- En wegens andere kleine boekschulden aan verschillende, f 18,=

Daarnaast stond er nog een bedrag aan schulden uit; de netto erfenis bedroeg uiteindelijk f 598,18%. Behalve het perceel bouwland 'de Morgen' ging alles naar zijn erfgenaam Hendrik, over wie hierna nog zal worden gesproken. Het perceel bouwland ging naar de familie Vink, familie van Willemina Hendriks.

Zijn weduwe zette het café alleen voort, in haar werkzaamheden geholpen door de dienstknecht en dienstmeid. Zij heeft dit niet lang volgehouden, ze had immers al een hoge leeftijd. Op 30 mei 1838 stierf ook zij, iets minder dan 80 jaar oud.

Jacobus had in zijn testament al bepaald wie zijn opvolger zou worden¹⁶. Hij wees daartoe zijn neef Hendrik Lange aan. Hendrik Lange was op 4 september 1812 in Asperden geboren als zoon van Helena Lange, de ongetrouwde zus van Jacobus. Waarom Hendrik naar Nederland kwam, is onbekend. Toen zijn oom Jacobus stierf, was hij bezig met het vervullen van zijn dienstplicht. Dat was toen nog een periode van vijf jaar. Hij diende onder het 9e regiment Infanterie te Utrecht, en werkte daar als sappeur. Een sappeur moest loopgraven aanleggen. Hij diende onder het Nederlandse leger aan het einde van de oorlog met België (1830-1839), en zal zeker met die omstandigheid te maken hebben gehad.

Na de dood van 'tante' Willemina Hendriks betrok de aanstaande schoonfamilie van Hendrik de herberg. Hendrik was toen nog niet getrouwd, maar door zijn dienstplicht kon hij er niet zelf gaan wonen. Hij zal toen, met een oog op de toekomst, zijn schoonfamilie er in hebben laten wonen. Hendrik's schoonmoeder Elisabeth Hogendijk werd de tapster van het café. Na haar dood werd (...^{Nb.1}) dienstdiende van Hendrik Lange af, en trok hij bij zijn schoonfamilie in. Op vrijdag 28 juli 1843 huwden Hendrik Lange en de 2 jaar oudere Hermina Theodora Berentsen. Ook zijn zwager Gradus Berends huwde, en de twee gezinnen bleven samen in de herberg wonen. Het gezin van Gradus betrok al snel daarna een eigen woning. Hendrik en zijn vrouw bleven alleen in de herberg achter. Dat duurde niet lang, want het echtpaar kreeg twee zonen, Jacob Willem (geboren in 1845) en Bernardus Frederikus (geboren in 1848). Voor alle landbouwkundige zaken namen zij een knecht in dienst, Theodorus Peters. Zelf voerden Hendrik en zijn vrouw het cafébedrijf.

¹⁶ De enige uitzondering daarop was, dat bouwlandperceel A 103 naar zijn zwager Antonij Vink ging. Hendrik Lange kocht daarop voor zichzelf het bouwland "het Zandstuk", kadastraal bekend als C 70.

Vertrek uit Angeren en een nieuwe herbergier

Heel lang mocht Hendrik Lange niet van al dit geluk genieten. Op 27 juli 1849 overleed hij in zijn huis te Angeren, 36 jaar oud. Hij liet een weduwe met twee jonge kinderen achter.

De laatste jaren van Hendrik's cafébedrijf liepen vermoedelijk niet zo voorspoedig. Nog in 1860 blijkt er een rekening open te staan aan koopman Van Straten te Rotterdam van f 54,= wegens geleverde jenever en likeuren in de jaren 1845 tot 1849. Aan een wijnkoper te Nijmegen stond nog een rekening open van f 48,= wegens geleverde wijnen. Dat was echter niet het enige. In totaal was er in genoemd jaar 1860 nog een schuld van f 207,25, opgebouwd in de jaren 1845 tot 1849. Daartoe behoorden geleverd stro en boekweit, stenen, genotmiddelen, bomen, hooi, hout, weide- en landpacht, jeneverbelasting en timmermansloon. Ook stond de begrafenisrekening van Hendrik Lange ad f12,50 na elf jaar nog altijd open¹⁷.

Spoedig na de dood van Hendrik ontmoette Hermina een oudere vrijgezel uit Herwen, Jan Hendrik Stoll. De jonge kinderen hadden een vader nodig, en mede daarom stapten Jan Hendrik en Hermina op 3 april 1851 te Bemmelen in het huwelijksbootje. Zij betrokken de woning van Jan Hendrik in Herwen, en de oude herberg in Angeren werd verhuurd.

De huurder van het café werd Hendrik Sanders, die met zijn moeder, vrouw en drie kinderen op 1 mei 1851 het pand betrok¹⁸. We komen hem vanaf dat moment in de boeken tegen als tapper, waaruit blijkt dat hij de oude nering daar voortzette. Ook was hij winkelier, vermoedelijk in kruidenierswaren. We zien dat wel vaker bij café's. Het gezin werd in de nieuwe woning nog uitgebreid met twee kinderen: Anna Maria Everdina in 1854 en Arnoldus in 1858. Tenslotte kwam er per 28 juni 1859 nog een werkbode in huis, namelijk Henricus Janssen, een in 1833 in Elst geboren jongeman.

Het einde van de herberg

Ondertussen leek Hermina met haar nieuwe man Jan Hendrik Stoll in Herwen het geluk te hebben gevonden. Jan Hendrik was opzichter van de Bijlandsche Waard¹⁹. Het echtpaar Stoll kreeg in 1852, 1854 en 1858 in totaal drie kinderen. Samen met de twee kinderen uit het eerste huwelijk van Hermina, hadden ze nu vijf monden te voeden.

In de jaren erna sloeg het noodlot voor Hermina echter weer toe. Kort na elkaar verloor ze beide zonen uit haar eerste huwelijk. Jacob Willem Lange was 14 jaar oud, zijn broer Bernardus Frederikus 16 jaar. Ondanks het feit dat de sterfgevallen voor de familie tragisch moeten zijn geweest, leveren de memories van successie ons wederom nuttige informatie op.

(...^{Nb.1})²⁰ Daaronder viel: 'de opstal van een huis aan den dijk, onder Angeren gelegen, (...) groot 12 roeden, doch welk huis ten gevolge van den gegeven last daartoe door den Dijkstoel van Overbetuwe later is moeten worden weggeruimd, en waarvoor is genoteerd twee duizend achthonderd gulden, op welke som de opstal van dat huis, dus voor het geheel geschat wordt.'

Ook in 1865 vinden we deze melding en waardering nog, bij het overlijden van de tweede zoon, Bernardus Frederikus²¹. Het gaat hier om het café te Angeren, dat door de familie verhuurd was. Volgens de omschrijving zal het huis 'later (is) moeten worden weggeruimd', en er wordt gesproken van een "opstal" en een 'gegeven last', hetgeen er op wijst dat het pand is aangewezen als slooppand, maar er nog wel staat.

Niet lang daarna zal het oude café van Jacobus Lange daadwerkelijk zijn gesloopt. Vanaf die periode komen we het perceel in de kadastrale archieven niet meer tegen als "huis en erf", maar nog slechts als "erf". Het exacte sloopjaar is niet precies bekend, maar zal tussen 1865 en 1867 hebben gelegen.

¹⁷ Gelders Archief, Memories van Successie, Kantoor Zevenaar, inventarisnummer 63

¹⁸ Gelders Archief, Nieuw Archief Bemmelen, inventarisnummer 856, bevolkingsregister 1850-1860

¹⁹ Gelders Archief, Memories van Successie, Kantoor Zevenaar, inventarisnummer 65

²⁰ Gelders Archief, Memories van Successie, Kantoor Zevenaar, inventarisnummer 63

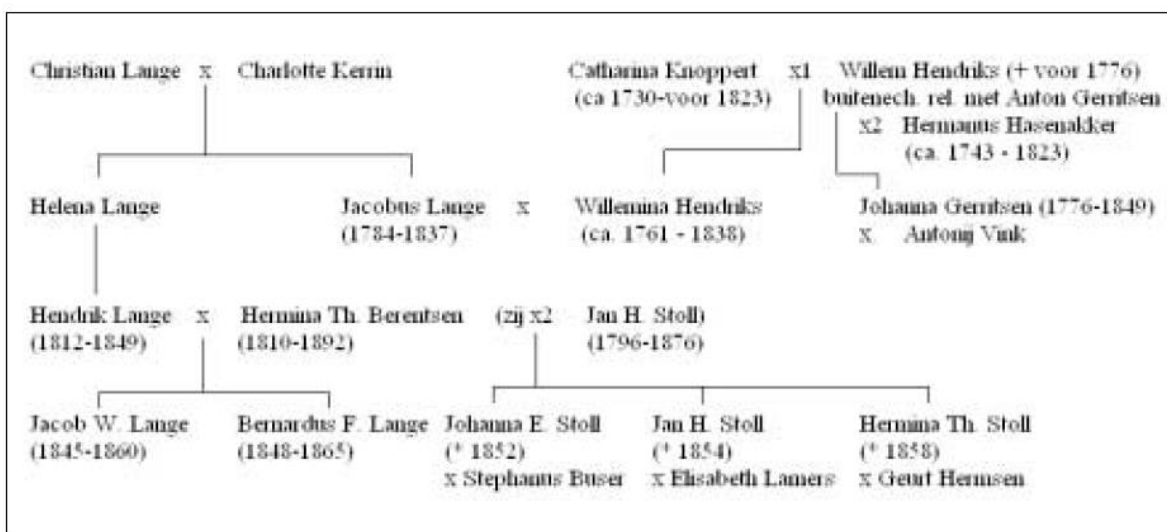
²¹ Gelders Archief, Memories van Successie, Kantoor Zevenaar, inventarisnummer 65

In 1867 wordt het overgebleven erf voor het grootste deel verkocht aan het Ambt van Overbetuwe, die het nodig heeft voor de verzwaren van de dijk. Om die reden had het Ambt al jaren eerder, volgens de aktes van nalatenschap van 1860 en 1865, er een "last" op laten leggen.

De nazaten van Hermina Theodora Stoll-Berentsen

Voor Hermina zouden de jaren na 1865 wat rustiger verlopen. Haar echtgenoot Jan Hendrik Stoll overleed uiteindelijk op 79-jarige leeftijd op 7 februari 1876. Hermina overleefde hem 16 jaar, en overleed op 6 februari 1892, op de (voor die tijd) gezegende leeftijd van 81 jaren. Haar nalatenschap van netto²² f 3396,30 werd verdeeld onder haar drie kinderen uit haar tweede huwelijk, namelijk Johanna Elizabeth, Jan Hendrik en Hermina Theodora.

Johanna Elizabeth was gehuwd met Stephanus Buser en woonde te Lobith. Haar broer Jan Hendrik was gehuwd met Elisabeth Lamers en woonde te Herwen, terwijl de jongste zus Hermina Theodora gehuwd was met Antonie Folmer jr. en te Westervoort woonde. De link met Angeren was dus definitief verdwenen.

Genealogisch schema van de families Lange en Hendriks.

Tot de nalatenschap van Hermina Theodora Stoll-Berentsen behoorden nog enkele bezittingen uit Angeren. Deze waren haar aangekomen van haar eerste man Hendrik Lange. Eén ervan was de schuur met de tuin, kadastraal bekend als A 121 en A 122. Beide percelen waren in 1832 al eigendom van Jacobus Lange²³. De schuur was in 1856 omgebouwd tot woning²⁴. Vermoedelijk was dat een daad van de pachters van het café, de familie Sanders. De erfgenamen van Jacobus Lange waren in 1856 immers niet meer in Angeren woonachtig. Het gebouwtje werd in 1892 nog steeds verhuurd; onbekend is aan wie. De pacht prijs van deze tot woning ingerichte schuur bedroeg in 1892 f 12,60 per jaar.²⁵ Bij die prijs zat de pacht van een stuk bouwland inbegrepen. Dit stuk bouwland, kadastraal bekend als C 70, werd aangeduid als "het Zandstuk". Het was 1,348 hectare groot en was eveneens via haar eerste man naar Hermina toegekomen. In 1892 was de totale waarde van de schuur en bouwland f 2700,=. De tot woning ingerichte schuur werd volgens Melchers²⁶ in 1928 gesloopt. Toen zou een zekere Cock eigendom van de schuur geweest zijn, en Sdje Bouwman was de laatste bewoner.

²² Van de totale erfenis waren al ingehouden: de helft van de bedoel die toekwam aan Hermina's echtgenoot (f 3456,30) en de begrafeniskosten van Hermina (f 60,=)

²³ Zie de paragraaf "Het café- en landbouwbedrijf"

²⁴ Gelders Archief, Nieuw Archief Bemmelen, kadastrale archieven, inventarisnummers 785, 786 en 787 (perceelsgewijze leggers)

²⁵ Gelders Archief, Memories van Successie, Kantoor Zevenaar, inventarisnummer 79, memorie 74

²⁶ Melchers, R., 1992. Van Angerina tot Angeren. Een dorpsgeschiedenis in onderwerpen. Angeren, pag. 39

Alterra

Projectnummer 030-50030-01

[Alterra-rapport 404/JT/10-2003]

<http://www2.alterra.wur.nl/internet/webdocs/pdffiles/AlterraRapporten/AlterraRapport404.pdf>